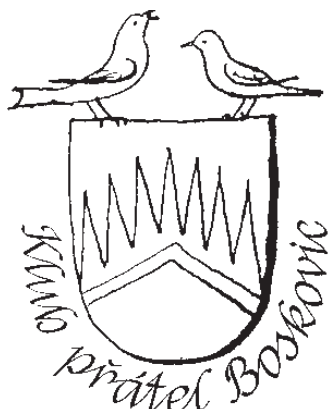

Vlastivědné listy Boskovicka

Číslo 1
březen 2009
ročník 17 (22)

Zprávy z Klubu přátel

Členská schůze

V úterý 24. února se sešlo 49 členů klubu ve videosále Katolického domu na členskou schůzi. Jejím programem bylo podat členům zprávu o plnění schváleného plánu činnosti na rok 2008, zprávu o hospodaření a zprávu revizní komise. A také projednat a schválit plán činnosti pro rok 2009.

Schůzi zahájila předsedkyně Eva Šmětková. Přivítala přítomné a přednesla zprávu o práci klubu, podle zpracované výroční zprávy za rok 2008.

Po zprávě o činnosti přednesla Jaroslava Kovaříková zprávu o hospodaření klubu za rok 2008. Hlavním zdrojem příjmů byly členské příspěvky a grant na vydávání VLB.

Následovala zpráva revizní komise, kterou přednesl Josef Šafář, předseda revizní komise, která konstatovala, že v hospodaření klubu nebyly nedostatky.

Konstatoval, že veškeré výdaje byly v souladu se schváleným plánem práce. Také výběr příspěvků byl až na malé výjimky v pořádku. Poděkoval pokladní Jaroslavu Kovaříkové za přesné vedení účetnictví.

Členské schůzi byl pak předložen návrh plánu práce klubu na rok 2009.

V následující diskusi se hovořilo zejména o námětech na plánované zájezdy. Navrženo uskutečnit koncem dubna zájezd do Pardubic a na podzim uspořádat zájezd do Poličky.

Rovněž se diskutovalo o problému opravy vyhlídky na Hradním kopci. Město Boskovice i další neziskové organizace hledají cesty a možnosti jak získat finanční prostředky a vyhlídku zachovat.

V závěru členské schůze bylo schváleno usnesení, které přijalo přednesenou zprávu o činnosti, zprávu pokladní a revizní komise. Schválilo také navržený plán práce na rok 2009.

Členská schůze zavázala výbor klubu, aby plán rozpracoval do konkrétních úkolů.

Sté výročí založení Orla v Boskovicích

Jednota Orel Boskovice v roce 2009 oslaví 100. výročí svého založení. Toto významné výročí si jistě zaslouží pozornost nejen členů jednoty, ale i široké veřejnosti.

Je třeba alespoň krátce vzpomenout, co předcházelo založení Jednoty Orel Boskovice. Rok 1860 byl významným mezníkem pro rozvoj českých zemí, protože byl vydán Říjnový diplom císaře Františka Josefa I., který ukončil éru bachovského absolutismu a umožnil mimo jiné i rozvoj demokratického hnutí s národním obsahem.

V Boskovicích postupně vznikaly spolky Velen (čtenářský, pěvecký), dělnický vzdělávací spolek, spolky soustřeďující se kolem různých profesí, sbor dobrovolných hasičů, studentské spolky, Sokol.

Na počátku 20. století vystřídal problém národního uvědomění nový problém, a to sociální. Vznikají různé vzdělávací, pokrokové a politické spolky a kluby a nastává rozvoj dělnického hnutí, které vrcholí demonstracemi roku 1905 a vítězstvím sociální demokracie ve volbách 1907.

Orelské hnutí v Boskovicích navázalo na činnost nejstaršího katolického spolku v Boskovicích, Křesťansko (později Katolicko) sociální besedy Svornost, založenou roku 1892. V roce 1903 byl založen tělocvičný odbor sdružení křesťanského dělnictva a později v r. 1909 odbor Orel. Byla to zásluha továrního dělníka Antonína Krajičeka. Členové pravidelně cvičili, ale zapojovali se i do divadelní činnosti Svornosti. Následující roky vznikají obory ženský, dorostenecký, taneční a využívají prostor Katolického domu. Postupem času členové vystupují i před veřejností, a to nejen v Boskovicích, ale i v okolí.

V roce 1911 byly zahájeny přípravy na stavbu orelské tělocvičny, protože v sále Katolického domu se změnila situace a jiné vhodné prostory nebyly k dispozici.

Orel uspořádal řadu akcí, např. pěvecko-hudební a tělocvičnou akademii, veřejná cvičení apod. Činnost však byla přerušena v r. 1914 první světovou válkou. Řada členů musela odejít na frontu. Již počátkem roku 1918 byla svolána konference do Katolického domu a bratr Antonín Krajiček začal cvičit s mládeží a činnost se naplno obnovila po skončení světové války v roce 1919.

V témže roce došlo ke změně dosavadní právní formy odboru tělocvičného, který při Všeodborovém sdružení křesťanského dělnictva skončil a Orel se změnil v samostatný ústřední spolek. V rámci činnosti se konala pravidelná cvičení, ale také akademie, divadelní představení, vznikl hudební kroužek.

Rok 1927 byl jedním z nejvýznamnějších v dosavadní historii boskovického Orla. Po zřízení kina se musel Orel vystěhovat z Katolického domu a bylo třeba zahájit stavbu vlastní tělocvičny. Podle návrhu stavitele Hronka byla zahájena stavba v prostoru za Katolickým domem a v neuvěřitelně krátkém čase proběhlo 25. září slavnostní vysvě-

Jaromíra Vítková

cení a otevření nové orlovny. V rámci Krekvy župy, která sdružovala orelské jednoty na Boskovicku, se konala řada sletů, byl vydáván časopis. Činnost byla velmi široká a úspěšná. Problémem jednoty v Boskovicích bylo splácení úvěru a úroků z něho vzniklých při zbudování orlovny.

Druhá světová válka způsobila omezení činnosti Orla, ale i tak se hrála nová divadelní představení, vznikl atletický kroužek. V této době se definitivně vyřešil problém orlovny. Byly obavy – jak se brzy ukázalo, oprávněné –, že v případě zastavení činnosti Orla by byl zabaven jeho majetek, včetně orlovny. Proto počátkem roku předala boskovická Jednota orlovnu do vlastnictví Spořitelního a záloženského spolku v Boskovicích.

30. září 1942 K. H. Frank v zastoupení říšského protektora výměrem ze dne 23. září 1942 rozpustil „Tělocvičný svaz Orel“ a vyhlásil zabavení jeho majetku s odůvodněním, že činnost Orla byla říši nepřátelská.

Členové však pokračovali v činnosti divadelní a zábavní pod hlavičkou Katolicko-sociální besedy Svornost. Po atentátu na říšského protektora Heydricha, spáchaném 27. června 1942, se krutá opatření okupantů dotkla i členů Orla. Obětí nacistického řádění byl i bratr Trunda z Velenova, major letectva. V koncentračním táboře se dožil osvobození Cyril Krajiček, bratr Antonínův, býva-

(pokračování na 2. str.)

Veřejné cvičení Orla v roce 1920 v Boskovicích.

Medailónky významných osobností

Klub přátel se rozhodl postupně zpracovávat medailónky významných osobností Boskovic a regionu Boskovicka. Tyto informace budou zpracovávány v rozsahu do 10 řádků jako základní materiál a postupně doplňovány o další poznatky o této osobnosti. Pokud víte o někom, kdo si zaslouží být zařazen do této databáze, předejte nám o něm, vše co víte.

Jázezd do Pardubic.

Podle usnesení členské schůze naplánoval výbor klubu poznávací zájezd do Pardubic, zaměřený na prohlídku památek. Zájezd se uskuteční vlakem v úterý 28. dubna 2009.

Odjezd vlakem z Boskovic v 7.03 hodin. Návrat podle domluvy. Pokusíme se domluvit s výborem Klubu přátel Pardubicka alespoň krátkou besedu a výměnu zkušeností. Členové klubu obdrží ještě včas pozvánku. Zveme i ostatní zájemce z řad nečlenů.

Akce, plánované ke stému výročí založení Orla v Boskovicích

Orelské hnutí v Boskovicích letos slaví 100. výročí svého vzniku a toto významné výročí hodlá jednota důstojně oslavit. Dovolujeme si oslovit všechny občany a také čtenáře Vlastivědných listů s pozváním na připravované akce.

V neděli 19. 4. 2009 se uskuteční od 14.00 **Vysazení stromu a odhalení pamětní desky** s kulturním programem. Strom bude vysazen u kostelíka Všech svatých.

V pátek 1. 5. 2008 od 14.00 se bude konat hlavní akce v rámci oslav, a to **Žehánání praporu Jednoty Orel Boskovice** v kostele sv. Jakuba St. v Boskovicích. Po tomto slavnostním obřadu bude prapor přenesen do Muzea Boskovicka, kde bude v rámci oslav slavnostní **vernisáž Výstavy – 100 let Orla**. Při vernisáži bude slavnostně představen Almanach ke 100. výročí Jednoty Ore Boskovice, který vznikl díky laskavé ochotě PhDr. Jaroslava Bránského. V kulturním programu vystoupí nejen členové jednoty, ale i dalších neziskových organizací města.

V sobotu 16. 5. 2008 proběhne slavnostní **otevření nového sportovního hřiště** na ul. Gagarinova, a to od 9.00 hod. Následovat bude Turnaj v malé kopané. Přivzány budou družstva z župy Krekovy a dalších obcí a měst.

V sobotu 5. 9. 2009 v 9.00 bude zahájen již 5. ročník **Pochodu po stopách P. Vincence Ševčíka**. Od Modré věže vyrazí pěší i cyklisté. S ohledem na páté výročí bude pochod rozšířen o doprovodné akce.

Pořadatelé oslav Orla v Boskovicích se obrací na veřejnost s prosbou o zapůjčení dobových fotografií, plakátů a jiných dokumentů z dějin orelského hnutí, pokud jsou v jejich vlastnictví. Kontaktní mobilní číslo 724 743 040.

Sté výročí založení Orla v Boskovicích

(dokončení z 1. strany)

lý náčelník Jednoty Orla v Boskovicích. Tři muži z orelských řad byli nasazeni na práce v Německu (Adolf Vodáček, Jaroslav Branský a Arnošt Šmětka).

Členové boskovické Jednoty Orla podle svých možností podporovali rodiny vězňů a internovaných spoluobčanů.

Po skončení 2. světové války byla úředně povolena činnost Čs. Orla minis-

Dne 17. března 2004 byla zvolena nová rada jednoty ve složení: Starosta: Ing. Jaroslav Vítek Místostarostka: Ing. Marie Zezulová Členové rady: Marie Šafařová (pokladní), Marie Ženatová (kultura), František Fiala (sport), Eva Kocmanová (zájezdy), František Cvrkal (sekretář), Anna Fialová (členka).

Předsdkyně společenskokulturní odborné rady Marie Ženatová

Křesťansko-sociální odbor v roce 1910.

terstvem vnitřní až 12. dubna 1946. Ale v Boskovicích se znovu ustavila místní Jednota už 7. 8. 1945. Opět se cvičilo, hrály se divadelní hry, členové se účastnili orelských slětů apod. Pak následoval opět krutý zásah do života společnosti a také společenských organizací. Nedošlo proto k realizaci záměru vybudovat orelský areál s kulturním domem v podzámecké zahradě.

Čs. Orel byl zrušen podle výnosu Národní bezpečnosti ze dne 15. června 1950. Poslední společnou akcí orelstva byla pouť na Svatý Hostýn, která se konala tradičně třetí srpnovou nedělí. Její organizátoři byli komunistickým režimem zatčeni a uvězněni. Byli mezi nimi i někteří členové boskovické Jednoty, včetně prof. Jakuba Drkala, který byl po tříletém věznění propuštěn na svobodu a pracoval jako závozník, později vychovatel ve zvláštní škole v Olešnici, ale nikdy se už nevrátil na své místo v Gymnáziu v Boskovicích. Zemřel 25. června 1992.

Po dlouhých dvaceti letech se znova objevila naděje obnovit činnost Orla v březnu 1968. Vpád vojsk Varšavské dohody však tyto naděje pohřbil na další dvě desetky let.

V roce 1990 evidovalo ústředí obnoveného Orla v Brně jediného člena v Boskovicích. Byl jím Antonín Krajíček, potomek jednoho ze zakladatelů orelského hnutí v Boskovicích, který se ujal nelehkého úkolu – obnovit činnosti orelské jednoty v Boskovicích. V době mezi roky 1990 a 2003 byla členská základna menší a starší, zaměřovala se proto na zájezdy do poutních kostelů a na společenské akce a setkávání.

Základní činnost - cvičení a sportování - nebylo kde provozovat. Bývalou orlovnu - po zákazu Orla roku 1948 - její majitel (boskovický finanční ústav) pronajal podniku Nový byt, který si v ní zřídil skladiště nábytku. Pak Telecom zahájil výstavbu své administrativní budovy vedle Katolického domu a orlovna byla zbourána.

Předseda sportovní rady František Fiala Věkové podstatně omlazená rada oživila dění v jednotě, jejíž oficiální název byl stanoven na „Orel jednota Boskovice“. Činnost byla rozdělena na dvě skupiny, a to kulturní, společenskou a duchovní a dále sportovní a tělovýchovnou.

V rámci oblasti kulturní, společenské a duchovní se dále konají poutní zájezdy, Martinské hody, Setkávání v adventu. Tyto akce se konají za účasti sprátených organizací, hlavně Unie katolických žen.

Činnost v oblasti sportovní je velmi rozsáhlá a v současné době zahrnuje stolní tenis, malou kopanou, florbal, stolní hokej, tanec hip-hop, oddíl cyklistický a turistický. V těchto sportovních odvětvích sportuje cca 250 členů. Oddíly jsou zapojeny do soutěží a turnajů na různých úrovních od okresních až po republikové. Výsledky jsou velmi dobré a můžeme je nalézt, stejně jako seznam členů oddílů, v Almanachu ke 100. výročí, jehož autorem je PhDr. Jaroslav Bránský. Almanach bude veřejnosti představen 1. 5. 2009 (viz níže).

Za zmínku stojí i konání tradičního Pochodu po stopách P. Ševčíka. Vždy

první sobotu v měsíci září se vydávají členové jednoty, ale i občané města a okolí na pochod kolem kaple sv. Otýlie, Sudického dvora do Visek. Pochod je nazván podle duchovního, který působil jak v Boskovicích, tak i ve Viskách a zasloužil se o mnoho dobrého pro celý region i jako politik. Jednota Orel Boskovice také proto iniciovala zhotovení pamětní desky této významné osobnosti.

Pamětní deska P. V. Ševčíkovi byla slavnostně odhalena na budově Gymnázia Boskovice, za jehož zřízení se P. Ševčík jako poslanec koncem 19. století výrazně angažoval.

Pro rozvoj jednoty bylo významnou událostí podepsání smlouvy s Městem Boskovice (24. 6. 2004) o bezúplatném převodu kotelny v Komenského ulici na Orla Boskovice pro zamýšlenou úpravu na orlovnu.

Po zpracování projektové dokumentace, získání dotací a vlastní realizaci tři etap se konalo slavnostní otevření celé orlovny 6. října 2006 ve 14 hodin za účasti Ladislava Šustra, člena Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a starosty Orla, a dalších osobností veřejného a politického života. Největší zásluhu na tom, že dnes orlovna slouží členům jednoty, ale i dalším organizacím, má jistě starosta jednoty ing. Jaroslav Vítek.

Orlovna však není jediným sportovištěm, které se jednota rozhodla vybudovat. V roce 2008 se opět podařilo pod vedením starosty Orla ing. Jaroslava Vítky získat dotaci na víceúčelové hřiště s umělým povrchem. Po dohodě s Městem Boskovice bylo k rekonstrukci vybráno hřiště v lokalitě na ul. Gagarinova. Bude sloužit nejen členům jednoty, ale i veřejnosti.

Na závěr je povinností a ctí poděkovat všem členům Místní rady a členům jednoty za jejich výsledky a nezištnou činnost ve všech oblastech. Je třeba poděkovat i za podporu Městu Boskovicím a sponzorům, jejichž výčet bude součástí uvedeného Almanachu. V neposlední řadě děkuji PhDr. Jaroslavu Bránskému, který Almanach sepsal na základě pečlivého zkoumání historických pramenů a zachránil tak mnoho z minulé doby pro naši současnost i pro budoucí generace. Údajů z Almanachu bylo použito i při přípravě tohoto textu.

Václav Vačkář a Městská hudba v Boskovicích

Podle dochovaných vzpomínek některých muzikantů, kteří již nejsou mezi námi, vznikla v Boskovicích kapela již kolem roku 1900. V prvních letech jejího vzniku dozíralo na její činnost ustanovené kuratorium, ve kterém byli nejznámější pan Novotný, kovář, který bydlel hned pod Městskou školou (nyní Pedagogická škola), dále pan Havelka, řezník, který bydlel naproti kostelu, pan František Morávek, stolař, a pan František Tichý, ředitel školy. Pan Havelka byl také zřejmě prvním kapelníkem, kterého vystřídal pan Emil Konečný.

V roce 1908 vypsal město Boskovice konkurs na místo kapelníka. Přihlásil se a byl přijat pan Václav Vačkář, který městskou kapelu v Boskovicích dokázal vést tak dobře, že za několik měsíců byla jeho kapela známá a velice uznávaná

v celém širokém okolí.

Václav Vačkář se narodil 12. srpna 1881 v Dobřejovicích u Průhonice. Jeho otec tu byl obecním pastýřem. Už v dětství se u něho projevovalo mimořádné hudební nadání. Již ve 12 letech na koncertech hrával sóla na křídlovku. Pro chudého chlapce však bylo nedostupné studium na konzervatoři. Když mu bylo 14 let, dostal se k vojenské hudbě do Přemyšlu. Tady si zvykl na vojenskou kázeň, která ho pak provázela po celý život. Dále působil s velkým úspěchem u různých orchestrů jako sólista v Rusku, v Šibeniku a na Korčule v Dalmácii. V roce 1908 se vrátil domů do Čech. Po vypsání konkursu na místo kapelníka v Boskovicích se přihlásil a 25. 2. 1908 bylo mu kuratorium, podepsané panem Františkem Morávkem oznámeno, že byl na místo kapelníka městské hudby v Boskovicích přijat. Brzy na to Vačkář do Boskovic přijel. Bylo to v sobotu a městská hudba, tehdy ještě pod vedením Emila Konečného, hrála na taneční zábavě v Panském domě. Václav Vačkář tam přišel a chvíli poslouchal. Pak šel mezi muzikanty a požádal toho, který hrál na trumpetu, aby mu půjčil svůj nástroj a začal s muzikanty hrát. Při další skladbě si půjčil basu. Samozřejmě, že hrál velice dobře a tak hned o přestávce ho vzali mezi sebe a vypyтали se, kdo je. Václav Vačkář jim to nakonec prozradil a

tak se s muzikanty seznámil.

Nový kapelník dostal od města přidělen deputátní byt v bývalé Koblišné ulici (nyní ul. Kpt. Jaroše). Byl to nízký domek, který stál v místě, kde nyní stojí činžovní dům č. 26. Po převzetí městské hudby Václavem Vačkářem získal tento kolektiv boskovických muzikantů správné a kvalitní vedení a začala doba velkých hudebních úspěchů. Václav Vačkář po nástupu však zjistil, že to nebude lehké, že kapela má hodně uvolněnou kázeň a že pokud bude chtít, aby kapela dosáhla dobrých výsledků, musí zavést řád, který musí všichni členové kapely dodržovat. Někteří zdejší hudebníci byli na své umění dosti domýšliví a chtěli svého kapelníka přezírat. Václav Vačkář byl velmi dobrý křídlovák a výborný dirigent, o svém umění je brzy všechny přesvědčil. Brzy vystihl počínání některých členů a tak, aby jim dokázal svoje schopnosti řídit kapelu, hned na jedné z prvních zkoušek orchestru při rozehrávání prý nasadil na křídlovku nějaký vysoký tón a přešel s tím několikrát celou místnost ve které se zkoušelo. Také dokázal přiložit rty k položené křídlovce na stůl a aniž by se jí dotkl, dokázal rovněž zahrát tento vysoký tón. Tím získal respekt u všech pochybovačů a pro svoji opravdu milou povahu a spravedlivé chování brzy dosáhl vytvoření velmi kamarádského a oddaného hudebního tělesa. V požadavcích na provedení hraných skladeb byl však velmi náročný a od všech členů požadoval důslednost a disciplinovanost.

Zkoušky byly dvakrát týdně, ve středu a v sobotu a byly v sále hotelu Schneewis, dole na náměstí. V místnosti na zdi měli zarámované motto: „Kdo si myslí, že se učí, ten je vlasti chloubou, kdo si myslí, že dost umí, začíná být troubou“. Jeho hudba měla tenkrát kolem dvaceti členů, jednotlivé nástroje byly velmi těsně obsazeny. Vačkář sám při dirigování odehrál všechny sólové partie pro křídlovku, protože kuriozitou bylo, že další křídlovák, pan Novotný z Vratkova měl sice krásný tón, ale s notami nebyl moc zadobře. Druhou kuriozitou byla ta skutečnost, že jeden trumpetista, Eda Nečas, už byl dost nahluchlý a tak se s ním muselo vše předem nacvičit a když se hrálo někdy zpaměti, ukazoval mu kapelník na prstech, na jaké tónině se bude hrát. Všichni členové kapely si navykli na kázeň, kterou Václav Vačkář od nich vyžadoval, a protože viděli jeho schopnosti a jeho pěkné vlastnosti, oblíbili si ho. Když se potom kapela postupně stávala známá a vyhledávaná, byli by pro svého kapelníka skočili třeba i do ohně. A samozřejmě, že Václav Vačkář chtěl mít dobrou kapelu a hrát dobrou hudbu. A to se mu podařilo v roce 1912, kdy byla v Boskovicích Krajiná výstava a Vačkářova kapela tady hrála v hudebním paviloně, byla už jeho kapela porovnávána s Kmochovou kapelou.

Na naléhání kapelníka byly za přispění města pořízeny pro muzikanty i stejno-kroje. Kroj sestával ze sokolské čamary se šňůrami kolem krku, v barvě sokolského kroje. A jelikož se hrávalo i katolickým spolkům, byly košile bleděmodré jako orelské a čepice černé s pérem, jak tehdy měli Sokoli i Orli.

Vačkářovy koncerty byly pro obecen-

stvo, milující hudbu, pravým zážitkem. Do programu byly zařazovány i předehry z oper, zejména od Fr. Suppého, Rossiniho. Samozřejmě, že se na koncertech hrály i skladby Vačkářovy, kterých sám hodně složil. V té době, pod vlivem dobrého kolektivu složil skladbu nazvanou „Tři bratři“, pro křídlovku, tenor a klarinet a to pro něho, Josefa Selinger a Fr. Volf a st. Velmi známá byla také jeho skladba „Štěbetalka“ pro klarinet, kterou hrával Frant. Volf.

Hrávalo se při všech tehdejších slavnostech, cvičeních a konaly se kulturní výlety do přírody. Výlety se tehdy konaly nejvíce u hradu, někdy až u „Tří sklípků na Veselém plácku“, a pak na kraji lesa v Doubravách. To byla také místa tehdejších občanů našeho města, kam chodili v neděli odpoledne na procházky. Veteráni, to byli vojenští c.k. vysloužilci, mívali krásné výlety až u Dvou dvorů, kde bývala i řada pěkných atrakcí pro pobavení. A zde se hrála skladba s ozvěnou nazvaná „Z domoviny“, kterou složil Václav Vačkář. Všechny koncerty byly hojně navštěvovány, Vačkářova kapela byla známá zkrátka po celém okolí a koncerty se konaly i mimo Boskovice.

Za Vačkáře se také zavedl zvyk vyhrávat na 1. máje budiček. Po celém městě za tím účelem se před 1. májem chodilo vybírat po domech příspěvek na tuto akci. Vybírat chodili nejlepší a nejoblíbenější hudebníci s Vačkářem v čele. Samozřejmě, že Vačkář byl oblíben také u „něžného pohlaví“. A tak rády panu kapelníkovi přispívaly na Prvomájový budiček. Dlouho se vyprávělo o tom, že od paní Havlinové, manželky tehdejšího zdejšího stavitele, dostal prý pan Vačkář 5 zlatých pro hudbu a 5 zlatých jen pro něho. A na tehdejší poměry to jistě nebylo málo. A takových mecenášů bylo i více.

Škoda, že mu v Boskovicích nebyly vytvořeny takové finanční podmínky, aby zde mohl déle zůstat. Říkalo se, že v Boskovicích Vačkář složil svoje nejznámější a nejoblíbenější skladby. V Boskovicích byl Vačkář šťasten, třebaže měl finanční potíže. Kromě deputátního bytu měl i nějaký menší plat od města, jinak jeho příjmy byly převážně z hraní. Mohl také vyučovat hudbě, ale tehdy bylo jen velmi málo dětí, kterým by rodiče mohli umožnit učít se hudbě.

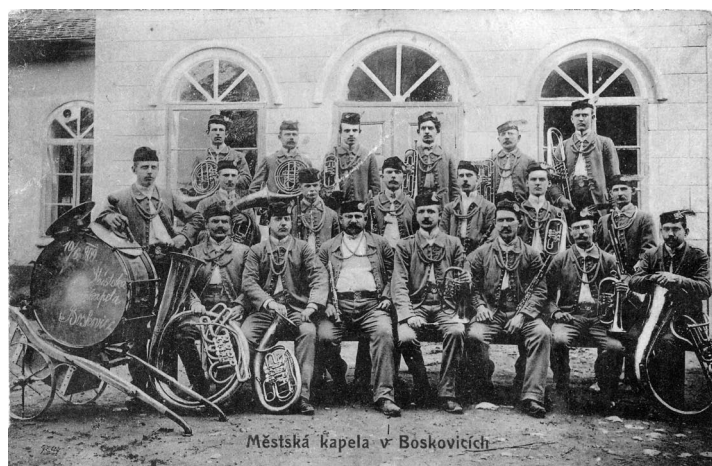
Když přišel Václav Vačkář do Boskovic, byl ženatý a měl dvě děti. Aničku (1902) a Dalibora (1906), tady se mu nar-

Jaroslava Kovaříková

odily dvě dcery Milada (1908) a Libuše (1909). V Boskovicích měl u sebe i svého otce. V roce 1912, když se Vačkářovi začalo v Boskovicích lépe dařit, jeho otec onemocněl. Bylo to právě v době, kdy Vačkář slavil svůj velký úspěch se svou kapelou na Krajině výstavě. A ještě než Vačkář z Boskovic v roce 1912 odešel, jeho otec zemřel a byl pochován na místním hřbitově. Z Boskovic odešel Václav Vačkář do Krakova, kde přijal místo kapelníka v Teatru Nowości a vzal sebou z boskovického orchestru nejoblíbenějšího a nejlepšího a podle Vačkáře i nejnadanějšího muzikanta, Antonína Trapla. V Krakově působil do roku 1913 a pak odešel do Prahy, kde zůstal již natrvalo, až do své smrti 4. 2. 1954. V Praze se stal členem České filharmonie, působil v orchestru Vinohradské zpěvohry a věnoval se vedle skladatelské činnosti také organizování lidového hudebnictva, a to jako předseda Odborového sdružení hudebníků. V roce 1936 při 15letém výročí založení této organizace v Boskovicích byl Václav Vačkář pozván na koncert, který se uskutečnil na náměstí. Boskovický orchestr v části programu také Václav Vačkář dirigoval. Na památku mu členové orchestru darovali Pavlem Bačovským namalovaný domek, ve kterém Václav Vačkář za svého působení bydlel.

Do Boskovic se Václav Vačkář rád vracel. Měl Boskovice rád a vyjádřil se, že v Boskovicích prožil krásnou část svého života. V roce 1947 psal panu Jaroslavu Chaloupkovi dopis, v němž se vyznává z lásky k Boskovicím, která byla taková, jako k rodnému kraji. V letošním roce uplyne již 55 let, co Václav Vačkář zemřel. Přesto, že v Boskovicích působil jen několik let, měli bychom jej považovat za svého a nemělo by se na něho zapomínat. Vždyť za jeho působení byla městská hudba chloubou našeho města. Přesto, že kdysi bývalo město na svého kapelníka pyšné, nenese žádná z ulic v Boskovicích jeho jméno. Myslím, že mu to dlužíme. Pamětníci, kteří rádi s nadšením chodili na jeho koncerty již nejsou. Místa, kde zněly krásné melodie boskovské kapely pod taktovkou dirigenta Václava Vačkáře, by jeho nadšení posluchači již nepoznali. Všechno se změnilo.

Zůstaly jen vzpomínky muzikantů a několik starých fotografií.

Městská kapela v Boskovicích 10. 6. 1909.

Bedřich Čelikovský se dožívá osmdesátí let

Eva Šmátková

M a l í ř, s o c h a ř, m e d a i l é r a v ý t v a r n ý p e d a g o g se narodil 19. dubna 1929 v Paříži, kam jeho rodiče odjeli za práci.

Od sedmi let vyrůstal u rodičů své matky v Boskovicích, kde také chodil do školy. Za druhé světové války se vyučil knihkupcem a nakladatelem u svého strýce Františka Hrazdiry. Během této doby absolvoval aranžérský kurz a kurz pro divadelní výtvarníky v Brně. Boskovice se svou bohatou kulturní tradicí měly velký vliv na formování jeho zájmů. Působil v Městském ochotnickém divadle nejen jako scénograf a malíř kulis ved-

le Pavla Bačovského a Antonína Vorla, ale i jako trombonista v divadelním orchestru a také i v tehdy populárním orchestru Rytmiá.

Po skončení 31 měsíční vojenské služby u letectva se přihlásil na Školu uměleckých řemesel v Brně do oddělení průmyslového výtvarnictví prof. Karla Langer. Na profesory a tato léta vzpomíná jako na nejkrásnější v životě. Navrhoval výrobky pro n. p. Chronotechna a Chirana. Vysokoškolské vzdělání získal na Filozofické fakultě Univerzity Palackého v Olomouci, studiem výtvarné teorie a výtvarné výchovy se specializací kresba a grafika u doc. Aljo Berana, modelování a sochařství u zasloužilého umělce prof. Vladimíra Navrátila. Na základě konkurzu nastoupil na místo tech. asistenta na Fakultu architektury VUT v Brně, katedry vývoje architektury a

rekonstrukci památek prof. Ing. arch. Antonína Kusiala.

S týmem ústavu řešil modelové studie projektů, například areálu a vstupní haly nové strojní fakulty, polyekránu do Kijeva, Muzeum dělnického hnutí a další. Zapojil se také do řešení státního vědeckovýzkumného úkolu „Dokumentace lidové architektury na Moravě“, kde se mu nabídl možnost poznání života venkovského lidu. Zvláště si zamiloval Valašsko, kam jej orientoval již prof. Langer.

Později, jako odborný asistent na katedře kreslení a modelování u nár. umělce prof. Miloše Axmana a v soustředění ateliéru nár. umělce prof. Vincence Makovského, získal další cenné odborné zkušenosti.

Vedle svých pedagogických povinností se zabývá i vlastní výtvarnou činností v oblasti malba, užité

grafika, medaile a sochařská tvorba v architektonickém začlenění. Spolupracuje s řadou architektů a výtvarníků v Brně a dalších moravských městech. Pro Klub přátel Boskovic vytvořil pomník Otakara Kubína a několik dalších pamětních desek. S novým vedoucím katedry prof. Vladimírem Preclíkem spolupracoval i na vybudování fakulty výtvarných umění. V roce 1994 přešel na nový obor - Průmyslový design ve strojírenství - na Fakultě strojního inženýrství VUT, kde se dodnes podílí na výchově mladých inženýrů - designerů.

Přejeme Bedřichu Čelikovskému do dalších let života mnoho zdraví a tvůrčích úspěchů. Budeme se vždy těšit na jeho návštěvy v Boskovicích, městě jeho mládí, kde má dodnes mnoho spolužáků a přátel.

100. výročí narození Františka Kysilky

Jiří Bušina

František Kysilka se nezapomenutelně zapsal do historie sborového zpěvu v Boskovicích. Narodil se 25. května 1909 v Rychmburku (dnes Předhradí) na okrese Chrudim. Vystudoval učitelský ústav v Kroměříži a v Brně, kde maturoval v roce 1928. Od roku 1928 vyučoval na Těšínsku, od roku 1938 v Kunštátě, v letech 1948 - 1958 byl ředitelem Zemské divčí vychovatelné, 1958 - 1972 Zvláštní školy internátní - v Boskovicích známé jako vychovatelná.

Od mládí se věnoval hře na housle a klavír. Soukromě studoval u profesora Z. Blažka a J. Bartoše.

Od roku 1935 do roku 1983 byl členem Pěveckého sdružení moravských učitelů, kde získal sbormistrovské zkušenosti u J. Šoupala. Fr. Kysilka vynikal mimořádným hlasovým fondem - basem, muzikálností a výborným sluchem. Byl činným ve výboru PSMU. S tímto souborem absolvoval zájezdy téměř po celé Evropě.

Sám byl také činný jako dirigent a sbormistr. V roce 1951 převzal v Boskovicích vedení mužského a o pět let později i ženského a smíšeného sboru Janáček, které vedl až do roku 1982. Nacvičil stovky sborů a provedl mnoho koncertů nejen v Boskovicích ale i v širokém okolí. Zasloužil se o navázání družby pěveckého sboru Janáček s pěveckým sborem Lumír ZK Královopolské strojírny Brno. Tato spolupráce umožnila provádět společně stěžejní sbory Smetanovy, Dvořákovy a dalších skladatelů. Pro sbor upravitel lidové písně.

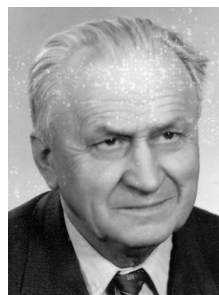
František Kysilka byl člověk obyčejný, prostý a nadmíru skromný, ale neúnnavný, mimořádně náročný a zodpovědný ke členům sboru a práci, kterou ve spolupráci s nimi tvořil. Za svoji činnost ve školství obdržel titul „Vzorný učitel“, za činnost v kultuře mnoho ocenění a uznání místních i okresních orgánů, medaili Františka Halase a diplom zasloužilý člen PSMU.

Zemřel 26. května 1986. Jeho odchodem ztratila boskovická kultura a především sborový zpěv významného vedoucího a organizátora.

Všichni, kteří jsme měli tu vzácnou možnost s ním spolupracovat, na něho velmi rádi a často vzpomínáme.

Vzpomínka na Františka Kouřila

Marie Pospíšilová

Dne 28. ledna jsme si připomněli sté výročí narození našeho vlastivědce a historika, pana Františka Kouřila.

Narodil se 28. ledna 1909 ve Velkých Opatovicích. Tatínka si moc neužil. Přišla první světová válka, otec musel narukovat, byl zraněn a v roce 1918 zemřel.

Františka Kouřila již od mládí zajímala historie. Spolu s profesorem Bohumilem Zlámallem napsali dějiny Velkých Opatovic, které byly vydány v roce 1969 u příležitosti povýšení Velkých Opatovic na město. K 650 letům první písemné zmínky o obci napsal

a vydal brožuru o její historii.

A potom již pan Kouřil psal a psal, až do konce svého života. Byl naším sou- sedem, často jsem za ním chodila pro radu. Stejně tak mnoho studentů, učitelů a všech, co potřebovali něco vědět o historii obce. Vždy jim bylo vyhověno a dostali vyčerpávající odpovědi.

Stál u zrodu Historicko-vlastivědného kroužku, aktivně se podílel na vydávání Malé Hané, později Organizačních zpráv vlastivědného kroužku. Pořádál vlastivědné konference na vysoké odborné úrovni, za účasti předních historiků. Z těchto konferencí vydával sborníky přednášek. Napsal historii zdejšího kostela, sboru dobrovolných hasičů, Národopis Velkoopatovicka. V roce 1991 sepsal nové Dějiny Velkých Opatovic a mnoho dalšího.

Také se zasloužil o obnovení a zhotovení repliky dvouramenného kříže na památku zemřelých vojáků z napoleonské války z roku 1813. Kříž byl slavnostně vysvěcen v roce 1993 za velké účasti občanů. Pan Kouřil dostal z Moskvy za tento čin poděkování a vyznamenání za zásluhy.

Do posledních dnů svého života byl velmi činný a pravidelně psal do Zpravodaje města. Měl ještě hodně plánů, toužil dožít se nového tisíciletí. To už mu nebylo dopřáno. Zemřel 21. srpna 1999.

Byl vzorný člověk, na kterého se nezapomíná.

Redakce Vlastivědných listů Boskovicka se připojuje ke vzpomínce na tohoto vzácného člověka, který byl častým dopisovatelem VLB. Svou prací také velmi přispěl k činnosti Muzejní a vlastivědné společnosti v Brně.

Josef Janků - Arboretum Šmelcovna Boskovice (sponzor Vlastivědných listů)

Šmelcovna 3, 680 01 Boskovice, tel./fax 516 453 071, e-mail: arboretum@smelcovna.cz, www.smelcovna.cz

Zveme širokou laickou i odbornou veřejnost, milovníky přírody k jarní prohlídce ARBORETA ŠMELCOVNA s možností nákupu širokého sortimentu okrasných rostlin.

Provozní doba pro rok 2009: po - ne 9⁰⁰ - 17⁰⁰ hod., prodejní doba: po - ne 9³⁰ - 16³⁰ hod., tel. 602 173 936.

Zveme Vás v neděli 5. dubna v 9.30 h do areálu Arboreta na Zahájení turistické sezóny JARO V ARBORETU: Cibuloviny 1. 4. - 20. 4; Rhododendrony 8. 5. - 25. 5.

Vlastivědné listy Boskovicka, vydává Klub přátel Boskovic, o.s., společně s Vlastivědným kroužkem KZM Boskovice. Redakční rada: PhDr. Helena Janíková, Mgr. Ilja Melkus, Redakce: Jiří Bušina, Plačková 23, 680 01 Boskovice, e-mail: kpboskovic@post.cz nebo jiri.busina@seznam.cz, kam zasílejte příspěvky, dotazy a připomínky. Vychází 4x ročně jako příloha regionálních novin Boskovicko. Uzávěrka příštího čísla je 15. května 2009.